Publikumsstøy under kulturarrangement

Er klar over at det er «tabu» å ta opp dette emnet, men gjer det likevel. Eg har gjennom vel 30 års erfaring som arrangør av ulike typar musikalske arrangement og som publikum, ofte erfart at publikumsstøy kan øydeleggja konsertar. Det vera seg personar som konverserer, heftig hoste, urolege born m.m. Eg har opplevd Händel Messias i kyrkja, Herborg Kråkevik i Idrettshallen, mange konsertar på utestader, jazzfestivalar (Vossajazz t.d) m.m. verta øydelagt ved publikumsstøy. Seinast opplevde eg det i Kabuso med Fliflet/Hamre med høgt støynivå frå born. Under ein konsert Finn Kalvik hadde på Fossen Pub baud han ein høgrøysta kar 200 kroner om vedkomande ville vera så snill å forlata lokalet. Når ein har kjøpt seg inn på ein konsert, forventar ein at folk først og fremst har respekt for kunstnarane, men også overfor publikum. Er du forkjølt, kjøp pastillar – er du sterkt forkjølt, hald deg heime – er du sterkt rusa og likar å høyra di eige stemme, gå på konsertar med høgt lydnivå – har du små born, kontakt arrangør på førehand om konserten er berekna for små born. Dersom ikkje, bør du halda deg heime. For konsertar berekna for dei aller minste er arrangementet tilrettelagt for desse. Det er lov å amma, gå til og frå, litt barnegråt vert godteke og lyden er tilpassa små barneøyro. Det er også mogeleg for større arrangørar å tilby barneparkering under konsertar.

DAG RUNE MO

Usannheter fra NSB om nattogene

I BT 13. januar står det en liten, men viktig sak om nattogene til NSB. Under overskriften: «Fulle nattog etter omlegging», presterer NSBs togsjef Rune Herfindal å fortelle at nattogene mellom Oslo-Bergen har vært fullbooket siden 8. januar. Han forteller videre at de nye sovekupéene til 750,- kroner må bestilles to uker i forveien – fordi de er så populære. Som fast nattogpassasjer, lurer jeg på hvilke tog han egentlig sikter til. For jeg har bare opplevd halvfulle tog den siste tiden. Som ukentlig nattogpassasjer mellom Bergen og Oslo kjenner jeg meg ikke igjen i dette voldsomme skrytet. Jeg tar ofte nattoget mandag kveld. Her er nattoget knapt halvfullt. Man har god plass i sittevognene. I sovekupeene er det heller ikke fullt. Jeg har flere ganger sjekket om det var ledig plass i en sovekupé dagen i forveien, og det har det stort sett vært. Bortsett fra i helgene. I beste fall har Herfindal fått inn noen totalt uriktige reisestatistikker. I verste fall er utsagnene en god dose propaganda etter at NSB har fått så ørene har flagret den siste tiden. Jeg slutter aldri å la meg overraske over hvor lite lydhør og ydmyk NSB er overfor sine kunder. Nå buser de ut i mediene igjen og klapper seg selv så hardt på skulderen, at de snart må til kiropraktor for å rette skulderen opp i vater igjen. Tidligere har NSB snakket om konkurrentene som forklaring på hvorfor selskapet må sette opp prisene på sovekupéene sine. I et leserinnlegg her i BT for noen uker siden, lurte jeg på hvor de usynlige konkurrentene hadde gjemt seg. Nå er det fristende å spørre igjen: Hvor har de usynlige togpassasjerene gjort av seg? For de må jo ha betalt billett siden togene er fulle? Neste gang jeg hører en NSB-sjef uttale seg i hytt og pine om NSBs fortreffelighet, så bør han kanskje på forhånd ha tatt seg en stille og rolig tur med Bergensbanens nattog en ukedag. Da får han arbeidsro til å tenke igjennom sin propaganda før han går ut i mediene som et løpsk tog.

ARVID STEEN, NATTOGPASSASJER

Hvorfor komme til Norge?

Muslimer verden over demonstrerer mot Norge og Danmark. Muslimene har oppdaget hvor forferdelige vi er. Varer boikottes og flagg brennes. Da er det vel best for muslimene ikke å søke opphold i Norge. For hvorfor skal muslimene ønske seg til et demokratisk land med en fæl ytringsfrihet? Her er det kaldt og mørkt, og landet har kristen kulturbakgrunn med kors i flagget. I tillegg har vi styggedom som kvinnefrigjøring og forbud mot omskjæring, samt fritt valg av ektefelle. Vi forventer at Islamsk Råd og imamer for øvrig sender signal til sine trosfeller om at å innvandre til Norge nok ikke er en god løsning. Den samme konklusjonen har nok verdens muslimer kommet til.

PETTER KIRKEFJORD

Tabuenes makt og ytringsfrihet

Når tabuenes makt blir forsterket av drapstrusler, slik som vi har sett det i løpet av de seneste ukene, blir ytringsfriheten mer eller mindre satt ut av spill. Tabuer, som vi trodde vi var kvitt gjennom århundrers heroisk kamp for ytringsfriheten, kommer nå tilbake i kjent, historisk middelalderform. Vi møter i dag en tabubelagt kultur på mange livets områder, og frykten for å bryte tabuene følger med. Hvem tør egentlig å si sin hjertens mening i den pågående debatten, når frykten rår?

AKSEL SÆTHRE, BERGEN

Om adamsepler og pærer

Nok en ny diett:
Ei farlig mer med fett.
Og det var sprøsteikt nytt
hvis du i fett har flytt.

Ifølge min avis
er du en heldiggris
og fordelen enorm
hvis du har pæreform.

Men akk o ve, dessverre,
hvis du er mann, min
herre,
og eplet din fasong,
da lyder en gongong ...

All fåfengt slanking sier
at slanketeorier
gjør hallingkast,
slår rundt.
Spis flesk
mens det er sunt!

Hvis adamseplet
kommer
langt ned på
adamsvommer,
hva skal man gjøre da?
Husk på hva gubben sa.

Han åt ved
middagsbordet,
lot falle visdomsordet:
Først når skeia dett,
då er mannen mett!

KJELL BIRGER GRAVDAL

Debattansvarlig:
Ingvild Sæterstøl – telefon 55 21 46 08 – telefaks 55 21 37 65
epost: debatt@bt.no
Skriv kort. Mottatte manuskripter blir ikke returnert.
Innlegg kan bli forkortet.
Debattinnlegg: maks. 3000 tegn inkludert mellomrom.
Kronikkansvarlig:
Egil Horne Mikkelsen – telefon 55 21 46 03
epost: kronikk@bt.no
Kronikker: maks. 8000 tegn inkludert mellomrom.

«Carl I. Hagen prøver nå å skape de motsetningene i norsk politikk og samfunn som Muhammed-bildene ikke forårsaket.»
FRA LEDER I NATIONEN

«Grattis, alle svensker! Fortsetter dere slik, er dere snart like gode i vintersport som den vesle skibygda Voss.»
BERTIL VALDERHAUG I AFTENPOSTEN

De store spørsmålene står fortsatt ubesvart: Hvem ga ordre til drapet på Hariri? Hvem planla opptøyene i Beirut og angrepet på ambassadene? Alle i Libanon vet svaret. Nå står det bare igjen å bevise det.

Fra attentat til ambassadeangrep

kronikk

Are Knudsen
seniorforsker
Chr. Michelsens Institutt (CMI)

Beirut, april 2005: Den aldrende taxisjåføren Fouad styrer den gamle Mercedesen sikkert gjennom de trange sidegatene, kikker inn i bakspeilet og smiler: «Da Syria trakk seg ut av Libanon drakk jeg en hel flaske whisky. Vi drakk oss fulle alle sammen: muslimer, kristne, drusere». «Men hvem drepte Hariri?», spør jeg. Han ser strengt på meg i bakspeilet: «Ikke spør slik – det er farlig. Du kan spørre meg, jeg er sunnimuslim, men pass deg, ikke spør noen andre. Om en måned, etter valget, da kan du spørre om dette, men ikke nå. Alt vil ordne seg etter valget. Jeg vil stemme på [Hariris sønn] Saadeddine. Han er en god gutt – vi vil alle stemme på Saad. Når han tar makten i Libanon vil alt ordne seg, bare vent og se».

FLAGGBRENNING: *Da striden om Muhammed-tegningene skyllet inn over Libanon, var regjeringen svekket av indre splittelse og drapstrusler mot regjeringsmedlemmer.*
FOTO: REUTERS / SCANPIX

DENNE VARME VÅRDAGEN i slutten april så fremtiden lys ut. Mer enn to måneder var gått siden drapet på Hariri 14. februar. Det fredelige folkelige opprøret etter drapet og FN-resolusjon 1559 hadde gjort slutt på Syrias okkupasjon av Libanon. Libanon var igjen fritt og det syriske regimet så hardt presset at det knaket i sammenføyningene. Bilder av Rafiq Hariri var klistret opp på alle gatehjørner med krav om at «sannheten» (*al-haqiqa*) om drapet ble funnet. I mars leverte den første FN-kommisjonen som arbeidet med å løse drapsgåten sin rapport. Den konkluderte med at attentatet var nøye planlagt og utført med militær presisjon. Truslene mot Hariri og funnene på åstedet styrket mistanken mot syriske myndigheter. Folk i Libanon var ikke overrasket. Syria hadde for lengst fått skylden.

I MAI vant unge Saad Hariris storkoalisjon som ventet valget og fikk flertall i parlamentet. Valgdeltakelsen i Beirut var lav, men valget ble gjennomført uten vold eller opptøyer. Den politiske makten lå på ny hos de store familiedynastiene og landet hadde bevist at det kunne overvinne sin kroniske svakhet. Alt virket igjen normalt i et land som nå red på en nasjonal frihetsrus og internasjonal sympatibølge. Presset på Syria var sterkere enn noen gang etter at franske og amerikanske politiske interesser falt sammen for første gang på lenge. Derfor fortsatte også en ny FN-kommisjonen ledet av Detlev Mehlis jakten på de ansvarlige for drapet på Hariri.

I løpet av etterforskningen kom Mehlis over en «dødsliste» med navn på personer som skulle tas av dage. Dette var ikke tomme trusler. I juni begynte bilbombene igjen å smelle i Beirut. Én etter én ble journalister og politikere sprengt i fillebiter. Nesten alle ofrene var skarpe Syria-kritikere slik som Samir Kassir og George Hawi. TV-reporteren May Chidiac ble hardt skadet men overlevde attentatet, det gjorde også Elias Murr, så langt den eneste syrisk-vennlige politikeren som er blitt angrepet. Det siste offeret var den fremstående politikeren og journalisten Gibran Tueni. To dager etter han ankom Beirut fra Frankrike ble han drept av en kraftig bilbombe. Bare drapet på Hariri blir etterforsket med støtte fra FN. Oppklaringen av de andre drapene er overlatt til nasjonale myndigheter.

UTOVER HØSTEN ble drapstruslene etter hvert så alvorlige at alle som betyr noe i libanesisk politikk dro utenlands eller sluttet å vise seg offentlig. Druserlederen Walid Jumblatt gikk i dekning i sitt slott i Shouf-fjellene. Saad Hariri forsvant på en langvarig rundreise i utlandet. Den maronittiske patriarken Boutros-Sfeir holdt seg hjemme i kirkens hovedsete Bkirki. Bare statsminister Siniora viste seg offentlig men regjeringen han ledet var nå paralysert. Det var også landets president Emile Lahoud som fortsatt klynget seg til taburetten som utløste krisen mellom Syria og Libanon og drapet på Hariri.

I Syria gikk det fra vondt til verre. Det ene politiske nederlaget fulgte etter det andre: tapet av Libanon, internasjonal isolasjon og trussel om sanksjoner. Etterforskningen av drapet på Hariri krøp stadig nærmere Bashir al-Assad og hans innerste krets. Selv den fryktede Ghazi Khanaan som styrte Libanon med jernhånd gjennom hele nittitallet ble funnet død to uker før Mehlis-rapporten ble offentliggjort. «Selvmord», kunngjorde syriske myndigheter. «Mord», mente regimets kritikere. Khanaan ble tatt av dage fordi han visste mye og kunne avsløre hvem som drepte Hariri. Som alle regimer som lever på lånt tid, fikk de syriske lederne skylden for alt som går galt der og i nabolandet Libanon.

I OKTOBER ble Mehlis-rapporten offentliggjort. Etter å ha avhørt 400 personer og analysert 60 000 dokumenter konkluderte rapporten med at Syria var involvert i planlegging og gjennomføring av attentatet og hadde plantet falske dekkhistorier. Høytstående syriske embetsmenn ble utpekt som ansvarlige. Men etter enda en forlengelse av mandatet, nye avhør i Wien og enda en ny rapport var fortsatt ingen arrestert eller tiltalt. Etterforskningen gikk sent og Syria var ikke akkurat samarbeidsvillig. «Uten samarbeid fra Syria vil det ta flere år å oppklare drapet», forkynte en desillusjonert Mehlis til FNs-sikkerhetsråd. Sannheten lot vente på seg. Ved årsskiftet gikk Detlev Mehlis av og ble erstattet av Serge Brammertz.

I LIBANON ble alt snudd på hodet da Syria trakk seg ut. Med et pennestrøk ble livstidsdommen mot den kristne militslederen Samir Geagea opphevet. Anklagene om høyforræderi mot den tidligere generalen Michel Aoun ble frafalt. Etter å ha gjort sitt beste valg noensinne, gikk Hizbollah (Guds parti) for første gang med i en regjering. Samtidig kjempet de innbitt mot kravet om «avvæpning av alle militsgrupper» slik FN-resolusjon 1559 krever. «Vi er ikke en milits men en nasjonal motstandsbevegelse», proklamerte Hizbollah-lederen Nasrallah. Spørsmålet om avvæpning splittet regjeringen og ordkrigen ga seg ikke før statsminister Siniora la seg flat og erklærte dem som en «nasjonal motstandsbevegelse». Da striden om Muhammed-tegningene skyllet inn over Libanon var regjeringen svekket av indre splittelse og drapstrusler mot regjeringsmedlemmer.

I MOTSETNING til folk i Syria, vet libanesere hva pressefrihet er. Libanon er Syrias liberale motstykke: demokrati, trosfrihet, pressfrihet og utilslørt markedsliberalisme er selvfølgelig her. Siden den femten år lange borgerkrigen sluttet i 1990 har mantraet vært «nasjonal enhet». Alt som kan true denne enheten må stoppes, helst umiddelbart. Derfor maler Hizbollah-tilhengerne over reklameplakater av halvnakne kvinner heller enn å rive dem ned. Derfor var også alle politiske og religiøse ledere straks på pletten og fordømte angrepet på den danske ambassaden. Ikke nok med det, bildene fra demonstrasjonen viste sunnimuftier som forgjeves prøvde å stagge demonstrantene foran ambassaden. Likevel har angrepet satt Libanons «nasjonale enhet» på en ny hard prøve samtidig som spenningen mellom kristne og muslimer stiger.

«Kaos på lærlinglister»

debatt

Av Ole G. Fredheim,
fagopplæringssjef, opplæringsavdelinga,
Hordaland fylkeskommune

Bergens Tidende har måndag 13. februar eit oppslag om tilbodet for lærlingar i Hordaland fylke, «Kaos på lærlinglister». Saka er også gitt kommentarplass under den uvanleg lite dekkjande tittelen «Det fisefine samfunn».

Det er eit mål for Hordaland fylkeskommune at så mange som mogeleg skal få ein god og høveleg læreplass. Mykje fungerer godt, men vi vil gjerne bli betre. Vi er inne i ein periode då ungdomskulla aukar, og dette set eit ekstra press på talet på tilgjengelege læreplassar.

I 2005 hadde Hordaland fylke ein auke på om lag 18 prosent formidlingar. Talet på elevar som fekk læreplass gjennom det fylkeskommunale formidlingssystemet, var det høgaste sidan Reform 94 vart innført. Formidlingsarbeidet var – og er – basert på innhenta intensjonsavtalar mellom fylkeskommunen og aktuelle bedrifter.

I Hordaland finst det om lag 2200 godkjende lærebedrifter og 3500 lærekontraktar til eikvar tid. Om lag 60 prosent av lærekontraktane er etablerte gjennom opplæringskontor, som er organ for bedrifter som samarbeider om opplæring for lærlingar. Dersom ei bedrift ikkje har hatt lærlingar på to år, skal ho søkje om ny godkjenning. Fagopplæringskontoret skal også ha melding dersom verksemda vert lagt ned, går konkurs eller av ymse grunnar ikkje lenger skal ta imot lærlingar. Det skjer diverre nesten aldri.

Fagopplæringssystemet er tufta på eit tett samarbeid mellom fylkeskommunen og aktuelle lærlingbedrifter. Fylkeskommunen har såleis ikkje noko instruksjonsmynde overfor bedriftene. Skal systemet fungere, må begge partar bidra på ulike måtar frå kvar sin kant. Når somme godkjende lærebedrifter ikkje bryr seg med å svare på førespurnader frå Fagopplæringskontoret t.d. vedrørande eventuelle lærlinginntak, sviktar ein av føresetnadene for eit vel fungerande formidlingssystem.

Dei fleste fylkeskommunane legg ut alle sine godkjende lærebedrifter på nettet – utan mogelegheit til å reservere seg. Dette er også den lista som søkjarane til læreplass må søkje etter. Når vi her i Hordaland gjennom to brev har gitt bedriftene mogelegheit til å reservere seg, hadde vi vona at dette var tilstrekkeleg.

Vi ser dei svake sidene ved det aktuelle listesystemet og vil gå i dialog med dei aktuelle partane i arbeidslivet om moglege betringar. Vi vil også i framtida presisere på Internett og i infoskriv til søkjarane at lista over moglege lærebedrifter kan innehalde feil, og at dei straks må gi beskjed til Fagopplæringskontoret dersom dei oppdagar slike.

Late studenter og selvgode professorer

debatt

Av Arild Raaheim,
professor i universitetspedagogikk

Professor i informatikk ved Høgskolen i Molde, Kai A. Olsen, har på oppdrag for Civita (Senter for næringsliv og samfunn), skrevet en rapport med tittelen «Skal alle få forsøke seg? Om kvalitet i høyere utdanning, med fokus på realfag.»

Rapporten, og Olsens uttalelser om at dagens studenter er for late og svake, har fått store oppslag i ulike medier. Studentene vil heller sitte i kassen på Rema enn på lesesalen, får vi høre. De vil i alle fall ikke delta på forelesningene til den gode professoren. Ifølge Olsen fungerer studiene for mange som et skalkeskjul: «De har kanskje vanskelig for å innrømme overfor familie og venner at de satser på en karriere i butikk. Da er statusen som student langt bedre» (s. 14).

Konsekvensen blir at de stjeler ressurser fra dem som virkelig ønsker å studere (som ikke synes å være særlig mange skal vi tro professoren), og disse studentene (godt hjulpet av et nytt finansieringssystem) korrumperer sektorens samlede sensorkorps til å benytte en karakterskala som ikke står i stil med faktiske prestasjoner. Olsen mener dramatiske tiltak må til for igjen å få fokus på kvalitet. To hellige kuer må skytes, nemlig at høyere utdanning er saliggjørende for alle, og at alle er i stand til å ta høyere utdanning.

Slik jeg opplever det er Olsen altfor lett på avtrekkeren. Jeg er heller ikke sikker på at skytset nødvendigvis rettes mot riktig blink. Olsens argumentasjon preges i altfor stor grad av subjektive synsinger, og av en bortimot fraværende kunnskap om hva som motiverer studenter og hva som styrer læreprosessen. For en med så høy våpenføring virker han skremmende ignorant, også med tanke på den forskning som er gjort her til lands.

Ikke minst i forhold til hva som skal til for å få studentene til å møte til undervisningen og bruke tid på studiene. Olsen refererer flere steder til idretten. «På viktige områder, som idrett, er vi alle enige om at det må satses på kvalitet. Her aksepterer vi eliteserier og nøye utvelging til VM- og OL-troppen. Vi har forstått at det gjelder å vinne. Da er det kun plass til de beste» (rapporten s. 7). «Du kommer ikke til OL hvis du ikke presterer. Slik bør det være i utdanningen også» (Dagbladet, 14.2.06).

Her kunne det kanskje være på sin plass å be Olsen reflektere en smule over trenerens og støtteapparatets (læringsmiljøets) funksjon. Talent er viktig, men hva skal til for at utøveren opplever nødvendig trygghet, kontroll og tro på egne evner til å mestre? Og: Hvordan har det seg at et så vidt lite sted som Voss gjennom tidene har fostret så mange VM og OL-vinnere/medaljører? Kan det tenkes at det har noe med miljø og kultur å gjøre? Talent er vel ikke så skjevfordelt i befolkningen?

Olsen refererer til situasjonen ved studiene i økonomi, informatikk og statsvitenskap ved egen institusjon (s. 16 i rapporten). Høsten 2004 var det om lag 300 studenter som tok fatt på studiene. I løpet av første studieår skulle studentene hver ta 60 studiepoeng. Ifølge Olsen var resultatet etter ett år den at 1/3 hadde tatt mindre enn 30 studiepoeng (36 studenter hadde ikke produsert ett eneste poeng), 1/3 hadde tatt mellom 30 og 60 studiepoeng, og 1/3 hadde hatt normal studieprogresjon (60 studiepoeng eller mer).

I rapporten fremgår det imidlertid ikke hvem som hadde gjort hva. Vi får med andre ord ikke vite om det er de med beste karakter fra tidligere utdanning (videregående skole) som produserer flest studiepoeng. Ved Universitetet i Bergen gjennomførte vi en studie for om lag 25 år siden der vi fulgte en gruppe studenter fra videregående skole og to år inn i karrieren ved universitetet. Vi ønsket blant annet å se nærmere på hvem som klarte seg og hvem som falt fra. Jeg tror resultatene vil overraske Olsen!